

EFFECTANALYSE

20 APRIL 2011

Bestaand gebruik Natura 2000-gebied Lepelaarplassen

INHOUD

1.	Beschrijving bestaand gebruik en effectanalyse bestaand gebruik	5
1.1.	Inleiding	5
1.2.	Leeswijzer	5
2.	Begripsbepaling	7
2.1.	Bestaand gebruik	7
2.2.	Projecten	7
2.3.	De effectanalyse	7
3.	Beschrijving en effectanalyse bestaand gebruik en beheer binnen de Lepelaarplassen	9
3.1.	Wandelen, fietsen en gebruik vogelkijkhut	9
3.2.	Excursies	10
3.3.	Schaatsen	10
3.4.	Natuurbeheer	10
3.5.	Waterbeheer	11
3.6.	Beheer en schadebestrijding Muskus- en Beverratten	11
3.7.	Vogeltellingen en KRW monitoring	13
3.8.	Vliegen	14
4.	Beschrijving en effectanalyse bestaand gebruik en beheer buiten de Lepelaarplassen	17
4.1.	Recreatie activiteiten buiten de Lepelaarplassen	17
4.2.	Landbouw	20
4.3.	Infrastructuur	20
4.4.	Beheer en onderhoud Oostvaardersdijk	21
5.	Cumulatie van effecten	23
5.1.	Het bestaand gebruik binnen de Lepelaarplassen	23
5.2.	Het bestaand gebruik buiten de Lepelaarplassen	24
6.	Tot slot	25
	Bijlage 1: Wetlandwacht tellingen	27

1 BESCHRIJVING BESTAAND GEBRUIK EN EFFECTANALYSE BESTAAND GEBRUIK

1.1. Inleiding

Voorliggende effectanalyse in 2008 uitgevoerd door Bureau Altenburg & Wymenga. De effectanalyse is uitgevoerd onder het regiem van de NB-wet voor vaststelling van de Crisis en Herstelwet. De verandering rond het bestaand gebruik komt er kort gezegd op neer dat het met de inwerkingtreding van de CHW niet meer nodig is om hele inventarisaties te maken van het bestaande gebruik en aan te geven wat wel / niet vergunningplichtig is, maar dat gefocust moet worden op dat gebruik dat relatie heeft met de ISHD. Immers bestaand gebruik is met inwerkingtreding van de CHW per definitie vergunningvrij, ook al staat dit niet in het beheerplan genoemd. Uitzondering hierop is een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een N2000-gebied en (mogelijk) significante negatieve gevolgen kan hebben. In de plaats daarvan heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid gekregen 'passende maatregelen' te treffen.

mogelijk significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen. Waar dat het geval is, wordt in een Nadere effectanalyse beoordeeld of het een daadwerkelijk significant negatief effect betreft.

1.2. Leeswijzer

Het eerste deel van de effectanalyse gaat in op activiteiten binnen het Natura 2000-gebied Lepelaarplassen. Per thema wordt de activiteit beschreven en aansluitend beoordeeld. In het tweede deel worden de activiteiten buiten het Natura 2000-gebied beschreven en beoordeeld. Met het tweede deel komt de externe werking in beeld. In het derde deel wordt de cumulatie van effecten beoordeeld.

De effectanalyse geeft per activiteit een beschrijving van de effecten op de instandhoudingsdoelen. De beschrijving wordt afgesloten met een kader waarin aangegeven of er wel of geen sprake is van een effect. Hierbij zijn de volgende classificaties gebruikt.

+	positief effect op het instandhoudingsdoel.
0	noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel.
0*	(kans op) verstoring, deze is echter beperkt en leidt zeker niet tot een negatief effect; eventueel mitigerende maatregelen nodig;
0*	kans op een negatief effect, aanvullend onderzoek noodzakelijk of er sprake is van een aanvaardbaar negatief effect of een significant negatief effect.

Deze bevoegdheid bestaat niet als het bestaand gebruik 'conform' het beheerplan plaatsvindt.

Voor de beoordeling van het bestaand gebruik heeft dit tot gevolg dat per huidige activiteit wordt bekeken of deze relevante storingsfactoren bevat voor het halen van de IHD. Deze effectanalyse brengt in beeld welke activiteiten leiden tot een

Voor bestaande activiteiten die buiten het Natura 2000-gebied plaats vinden, zijn alleen die activiteiten in beeld gebracht waarvan redelijkerwijs wordt aangenomen dat ze direct of indirect een effect hebben op de instandhoudingsdoelen van de Lepelaarplassen.

2 BEGRIPSBEPALING

2.1. Bestaand gebruik

In dit beheerplan wordt als bestaand gebruik beschouwd :

1. ledere handeling die op 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekende mate is gewijzigd.
2. ledere handeling die op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn 79/409/EEG dan wel op het moment van aanmelding bij de Europese Commissie van een gebied ter uitvoering van artikel 4, eerste lid, van richtlijn 92/43/EEG werd verricht en sedertdien niet of niet in betekende mate is gewijzigd, voor zover die aanwijzing of aanmelding plaatsvindt na 1 oktober 2005.

Volgens de Nb-wet geldt dat het feitelijk gebruik als bestaand gebruik opgevat moet worden, dat beoordeeld moet worden in het kader van het beheerplan. Ambitie is dit feitelijk gebruik zoveel mogelijk te reguleren in het beheerplan (eventueel met mitigerende maatregelen).

2.2. Projecten

Als in Vogelrichtlijngebieden voor een project vóór 10 juni 1994 (dit is datum omzettingstermijn Habitatrictlijn) toestemming is verleend, dan hoeft geen passende beoordeling te worden opgesteld. Onder projecten wordt verstaan:

- een activiteit waarbij telkens opnieuw een afweging gemaakt wordt (in het kader van Nbwet of andere wetgeving.)
- de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of werken;
- andere ingrepen in natuurlijk milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten.

Projecten (plannen en initiatieven en bestemmingsplanruimte) zijn in de effectanalyse niet mee genomen. Projecten dienen conform de Natuurbeschermingswet beoordeeld te worden middels een voortoets en/of een passende beoordeling.

2.3. De effectanalyse

Bij de effectanalyse is gebruik gemaakt van de meest recente literatuur over verstoringgevoelig-

heid van vogels (zie voor overzicht Van der Hut 2007) en de daaraan gekoppelde verstoringafstanden. De literatuur geeft aan dat verstoringeffecten op vogels als gevolg van geluid en beweging tot maximaal 500 meter waarneembaar zijn. Over de verstoringafstand van licht is onvoldoende wetenschappelijk onderzoek bekend. Aangenomen wordt dat ook hiervoor een verstoringafstand van maximaal 500 meter geldt (een en ander afhankelijk van de vogelsoort). Van de broedende Lepelaar is bekend dat deze vooral in de periode van aankomst in het gebied tot dat de eieren gelegd zijn extreem gevoelig zijn voor elke vorm van verstoring. Van de Grauwe gans is bekend dat het aanbod van voedsel in de omgeving van de Lepelaarplassen de belangrijkste sturende factor is. Hiervoor is een draagkrachtberekening uitgevoerd.

Aanvullend op best beschikbare wetenschappelijke kennis is via expert judgement een effectinschatting gemaakt. Hierbij is onderscheid gemaakt in:

- Kwantitatieve effecten (winst of verlies van habitats): verlies aan habitat kan optreden doordat het ruimtebeslag van gebruik leidt tot het verdwijnen van kwetsbaar habitat dan wel het verdwijnen van leefgebieden van beschermde soorten. Het verlies van habitat kan een tijdelijk of een permanent karakter hebben.
- Kwalitatieve effecten (chemische effecten, fysieke effecten en verstoring): de kwaliteit van habitats kan door verstoring en/of chemische effecten van gebruik verminderen. Dit kan op een directe manier gebeuren door de aanwezigheid van activiteiten binnen het gebied, maar ook op een minder directe wijze door bijvoorbeeld activiteiten buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied. Fysieke effecten die de kwaliteit van leefgebied verminderen zijn bijvoorbeeld verstoring door geluid in de periode dat de koloniebroeders zich vestigen, veranderingen in de waterhuishouding, verbossing van open gebied.
- Achteruitgang in ruimtelijke samenhang (versnippering): versnippering treedt op als gevolg van het uiteenvallen van leefgebieden in kleine 'snippers', waarbij de 'weerstand' van het tussenliggende landschap toeneemt.

3. BESCHRIJVING EN EFFECTANALYSE BESTAAND GEBRUIK EN BEHEER BINNEN DE LEPELAARPLASSEN

3.1. Wandelen, fietsen en gebruik vogelkijkhut

In en op de grens van de Lepelaarplassen ligt een drietal recreatieve wandel- en fietspaden. Het gaat om:

- Het fietspad dat ligt op de zuidgrens van de Lepelaarplassen;
- Het Trekvogelpad; het fietspad dat ligt op de oostgrens van de Lepelaarplassen;
- Het wandelpad dat loopt van en naar de vogelkijkhut binnen het Natura 2000-gebied.

De fietspaden en het wandelpad zijn het hele jaar toegankelijk. Het zwaartepunt van recreatief gebruik ligt van april tot oktober. Er zijn geen tellingen beschikbaar van de intensiteit van het gebruik.

De Lepelaarhut is gedurende het hele jaar vrij toegankelijk voor publiek. Het pad naar de Lepelaarhut loopt over een verhoogd gedeelte en is voorzien van een laagje zand. De overige paden in het gebied zijn grotendeel aangelegd op maaiveld en staan daardoor in de winter vaak onder water (Het Flevo-landschap 2004, Brenninkmeijer et al. 2002). Deze paden en de twee andere hutten in het gebied worden alleen tijdens excursies gebruikt.

Op de grens tussen de Natte Graslanden en de Lepelaarplassen ligt een beheerpad (voormalig fietspad). Het betreden van dit pad is verboden. In het veld is waar te nemen dat dit verbod met enige regelmaat overtreden wordt (olifantspaden).

Effectanalyse

De effecten van het gebruik van het fietspad en het wandelpad op vogelwaarden, zijn de laatste jaren in detail bestudeerd (Hoekema en Wymenga 2000, Groen en Oosterbaan 2003, 2005).

- Natura 2000-doelen broedvogels: Aalscholvers en Lepelaars (ook foeragerend).

De broedkolonies van de Aalscholver en de Lepelaar in en rond de Grote, Middelste- en Kleine plas liggen op ongeveer 200-400 meter van het fietspad. De kolonies zijn door bosschages van het fietspad afgeschermd. Verder ligt er een sloot tussen het Natura 2000-gebied en het fietspad waardoor het

gebied niet toegankelijk is. Het wandelpad en de vogelkijkhut, zijn afgeschermd van de broedkolonies. De rust is goed gewaarborgd door bosschages en de fysieke afstand.

Vanwege de fysieke scheiding en de afstand tot de broedkolonies is van het gebruik van het fietspad aan de zuidzijde van de Lepelaarplassen en van het wandelpad en de Lepelaarhut geen effecten te verwachten.

- Natura 2000-doelen Grauwe gans.

Binnen de Lepelaarplassen slapen Grauwe ganzen onder meer op de verschillende plassen in het gebied (Grote plas, Middelste plas, Kwelplas). In de meeste plassen is de rust goed gewaarborgd door bosschages en de fysieke afstand. Geconcludeerd wordt dat door het gebruik van het fiets- en wandelpad er geen verstoring te verwachten is op rustende Grauwe ganzen.

- Natura 2000-doelen Eenden: Krakeend, Pijlstaart, Slobeend, Tafeleend, Kuifeend en Nonnetje.

De eenden (Krakeend, Pijlstaart, Slobeend en Tafeleend) vinden hun voedsel in het voor- en najaar op de verschillende plassen in het Natura 2000-gebied. Ook worden de plassen gebruikt door rustende Kuifeenden, Tafeleenden en Nonnetjes. Gezien de grote afstand van de plassen tot het fietspad, het wandelpad en de Lepelaarhut en het gegeven dat de plassen zijn afgeschermd door bosschages, wordt geconcludeerd dat er geen effecten te verwachten zijn op voornoemde soorten.

- Natura 2000-doelen steltlopers: Grutto en Kluut.

De Grutto en Kluut maken gebruik van de ondiepten en slikranden rondom de plassen en van de oevers van de Kwelplas. Door afscherming en de geruime afstand tot wandel- en fietspaden is er geen effecten te verwachten.

Conclusies wandelen en fietsen, Lepelaarhut

Op basis van de uit de literatuur bekende verstoringafstanden van fietsers en wandelaars en het gegeven dat het fietspad en wandelpad door bosschages afgeschermd zijn van de broedkolonies en de plassen, is de conclusie dat er noch een positief,

noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel. Dit geldt ook voor het gebruik van de Lepelaarhut. Het wandelen en fietsen op de daartoe bestemde paden en het gebruik van de Lepelaarhut wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

Voor het fietspad aan de zuidrand van het Natura 2000-gebied en de Natte Graslanden is eerder een Natuurbeschermingswet vergunning afgegeven. Deze vergunning is inmiddels verlopen. Nu deze activiteit in het kader van het Natura 2000-beheerplan is beoordeeld als bestaand gebruik en is vrijgesteld van vergunningplicht, vervallen de eerder verleende Natuurbeschermingswet vergunning even als de bijbehorende voorschriften.

- Aanbeveling

Het betreden van de Lepelaarplassen via de beheerweg is illegaal. Deze activiteit wordt daarom niet beoordeeld als bestaand gebruik. Aan de terreinbeheerder wordt geadviseerd maatregelen te treffen om het betreden van het gebied langs deze route te voorkomen.

3.2. Excursies

De Lepelaarplassen zijn grotendeels afgesloten voor publiek. Het Flevo-landschap organiseert minimaal 1 keer per maand een excursie in de Lepelaarplassen, met een max. van 25 op jaarbasis. De excursies vinden plaats onder leiding van een ervaren gids. Er zijn maximaal 20 deelnemers en de duur van de excursie is maximaal 2,5 uur. Het doel van de excursies is een bezoek aan één of meerdere van de drie vogelkijkhutten in het gebied, via (drie) routes, ten behoeve van natuureducatie. Bij deze excursies wordt ervoor gezorgd dat verstoring in kwetsbare periodes (bv broedperiode) of kwetsbare plekken (bv nestplaatsen) niet plaats vindt. Dit gebeurt onder andere door het aantal excursies in de broedperiode zeer beperkt te houden en door de route aan te passen.

Effectanalyse

De routes van en naar de vogelkijkhutten lopen niet door kwetsbaar terrein en zijn afgeschermd van de plaatsen met de hoogste vogelwaarden. Vanaf de excursieroutes zijn daarom geen versturende effecten te verwachten. De vogelkijkhutten zijn afgeschermd van de plassen, zodat ook hier vanuit geen effecten optreden.

Conclusies excursies

Er is noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten als gevolg van de excursies. Excursies met een bestaande

intensiteit van maximaal 25 op jaarbasis waarbij met de route rekening gehouden wordt dat verstoring in kwetsbare periodes (bv broedperiode) of kwetsbare plekken (bv nestplaatsen) niet plaats vindt, wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

3.3. Schaatsen

Bij het juiste weer is het Trekvogelgrasland geschikt om op te schaatsen. Schaatsen op de Centrale Plassen is gevaarlijk vanwege de grote (slib)diepte van de plassen en de daarmee onvoorspelbare effecten van watertemperatuur op ijsvorming. Op de Centrale Plassen is schaatsen daarom niet toegestaan.

Effectanalyse

Op het moment dat het Trekvogelgrasland dichtgevroren is, zijn de Natura 2000-soorten niet meer aanwezig, of ze houden zich schuil in andere delen van het gebied. Er is geen negatief effect te verwachten van het schaatsen.

Conclusies schaatsen

Er is noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten als gevolg van Schaatsen op het Trekvogelgraslandje. Schaatsen wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

3.4. Natuurbeheer

Het huidig (natuur)beheer van de Lepelaarplassen wordt door Het Flevo-landschap en de Gemeente Almere (fietspad) uitgevoerd. Een belangrijk onderdeel van het natuurbeheer is het waterbeheer. Dit wordt apart in de volgende paragraaf beschreven en beoordeeld.

In de Lepelaarplassen vindt het volgende beheer plaats. Alle beheerwerkzaamheden worden uitgevoerd conform de Gedragscode Natuurbeheer.

- Het natuurbeheer in de Lepelaarplassen zoals beschreven in paragraaf 3.6 van het Beheerplan inclusief het beheer en onderhoud van voorzieningen.
- De Kwelplas is een zelfstandige eenheid binnen de Lepelaarplassen. In het gebied vinden nooit onderhoud plaats.
- Sinds de aanleg van de Jacobsslenk in 1995 is er geen enkele vorm van beheer gepleegd.

Effectanalyse

De beheermaatregelen van het Trekvogelgraslandje hebben uitsluitend een weidevogelstelling. Daarmee draagt het bij aan de instandhoudingsdoel-

len ten aanzien van Grutto, Kluut en Grauwe gans. Het beheer beïnvloed het natuurlijk karakter van het gebied positief.

De maatregel in de Centrale Plassen zijn gericht op behoud van de broedlocatie van de koloniebroeders. Daarmee draagt het bij aan de instandhoudingsdoelen ten aanzien van de broedvogels Aalscholver en Lepelaar. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen.

Het beheer en onderhoud van de voorzieningen vindt incidenteel plaats. De sporadische beheermaatregelen zijn noodzakelijk voor het behalen van de instandhoudingsdoelen.

Conclusie Natuurbeheer

Het huidige beheer in de Lepelaarplassen heeft een positief effect op het instandhoudingsdoel van de meeste soorten. Het beheer wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

3.5. Waterbeheer

Het Waterhuishouding is beschreven in paragraaf 3.3 van het Beheerplan. Onderstaand volgen enkele detailleringen ten aanzien van het waterbeheer.

Tot aan 1989 was regulatie van het waterpeil in de Lepelaarplassen niet mogelijk. Bij een bepaald peil van de Grote plas, stroomde het overtollige water ongecontroleerd over het maaiveld naar de Hoge Vaart. In 1989 is een fietspad langs de Hoge Vaart aangelegd. Overstroming van dit fietspad was ongewenst. Mede om te voorkomen dat de plassen in het gebied zouden droogvallen, is tegelijk met het fietspad een lage kade met folie aangelegd. Deze kade loopt in noordelijke richting door tot aan de Oostvaardersdijk.

Om de peilverschillen tussen de Kwelplas en de in 1989 gegraven ringsloot te kunnen overbruggen zijn in de watergang twee dammen aangebracht. In de dam nabij het Trekvogelgraslandje is een stuwput aangebracht (de 'centrale stuwput' genoemd) inclusief vispassage. In de dam nabij de Kwelplas is volstaan met het aanbrengen van een duiker. De watergang nabij de Kwelplas is snel na het ontgraven met slib dicht gespoeld en sindsdien is afvoer van water niet meer mogelijk. Omdat de bodem van de Kwelplas bijna ondoorlatend is, stroomt bij hoog water het water af naar het lager gelegen rietland ten zuiden van de Kwelplas.

Zodra het peil in het najaar het maaiveld van het Trekvogelgraslandje bereikt, wordt begonnen met

de afvoer van water via de centrale stuwput. Deze stuw blijft gedurende het winterhalfjaar vaak permanent water afvoeren tot het voorjaar. Afhankelijk van de hoeveelheid neerslag wordt de stuw hoger of lager ingesteld. In het voorjaar wordt de afvoer van water beëindigd zodra de plas op het Trekvogelgraslandje dreigt droog te vallen. Bij veel neerslag tijdens het broedseizoen wordt soms tijdelijk meer water afgevoerd om te voorkomen dat nesten verloren gaan. De peilen worden niet gemeten.

Ter hoogte van de vogelkijkhut bij de Grote plas zijn in het verleden twee watergangen gegraven. Om het waterniveau van de hoger gelegen Grote plas en de ringsloot te kunnen overbruggen zijn in beide watergangen enkele dammen met stuwen aangelegd. In de loop van de jaren zijn de stuwen nabij de Grote plas buiten gebruik geraakt; door afzetting van slib in de watergangen vóór de stuwen en het dichtgroeien met riet. Afvoer van water is sindsdien alleen mogelijk in periodes met een hoog waterpeil.

Effectanalyse

Het waterbeheer ondersteunt het natuurbeheer door optimalisatie van de leefgebieden voor de moerasvogels en weidevogels. Daarmee heeft het een positief effect op de Natura 2000-soorten. Ook het natuurlijk karakter wordt door het waterbeheer positief beïnvloed.

De activiteiten die plaats vinden om het waterbeheer te realiseren beperken zich tot het instellen van de centrale stuwput. Gezien de ligging van deze put aan de rand van het Natura 2000-gebied is er geen effect van die activiteit te verwachten.

Conclusie waterbeheer

Het huidige waterbeheer heeft een positief effect op het instandhoudingsdoel van de meeste soorten (waaronder Lepelaar, Grauwe gans en Grutto). Het beschreven waterbeheer wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

3.6. Beheer en schadebestrijding Muskus- en Beverratten

In Vogelrichtlijngebieden is het verboden om onnodig vogels (en hun nesten) te verstoren of te doden. Jacht is momenteel in Vogelrichtlijngebieden niet toegestaan. De verjaging van zowel zomer- als winterganzen is mogelijk op grond van een provinciale verordening "Verordening beheer en schadebestrijding dieren Flevoland"(besluitnr. 05.030491/A), op grond van art. 65 Ffwet.

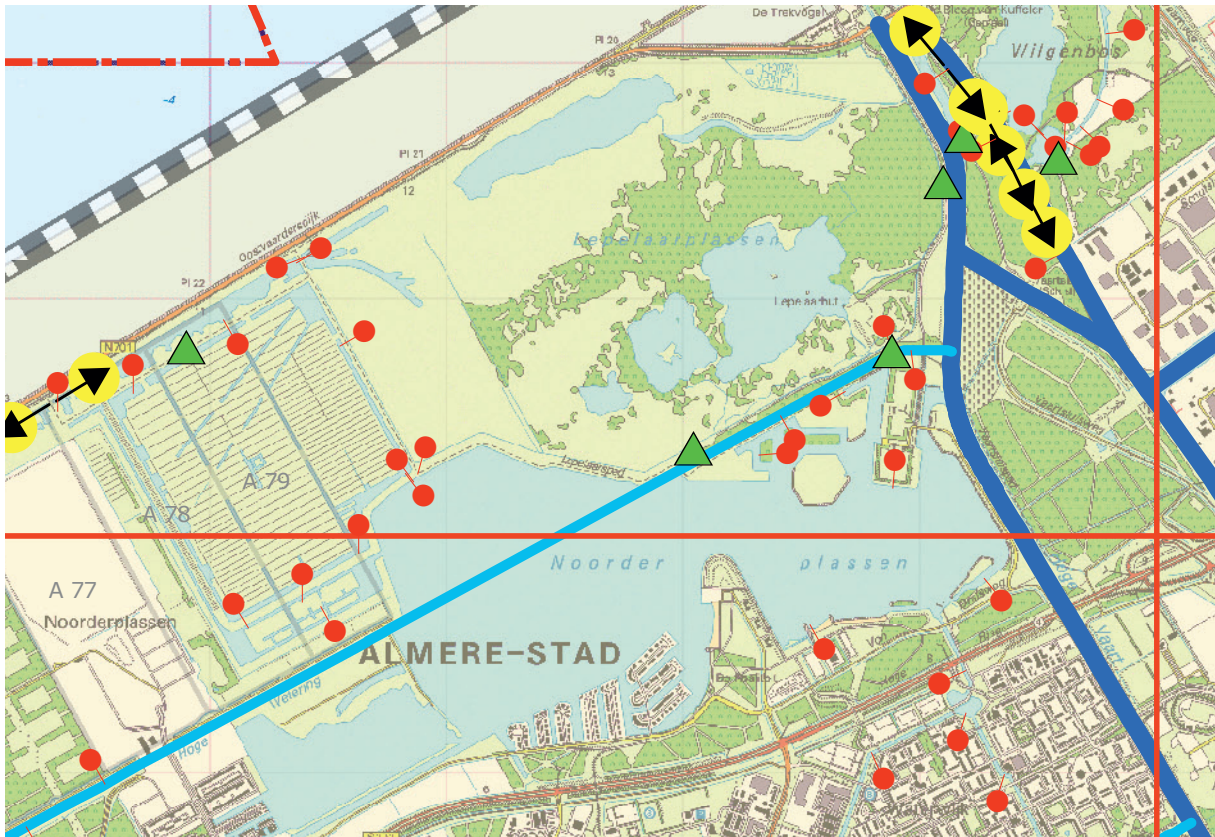
In de Lepelaarplassen wordt jaarrond Muskus- en Beverratten bestreden. Het vangen gebeurt door middel van fuiken en verdrinkingsvallen. Op figuur 3.1 zijn de vanglocaties en routes aangegeven. De Muskusratten en Beverratten worden in de Lepelaarplassen gevangen op basis van het bestrijdingsprotocol zoals opgesteld door de terreinbeheerders en de Faunabeheereenheid, in samenspraak met het Waterschap Zuiderzeeland. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij de keuze van vangmethode rekening gehouden wordt met de aanwezigheid van de bever in het gebied.

De tijdsbesteding van de rattenvanger in het gebied bedraagt ongeveer 6 uur per week of minder (bron: Notitie uitvoering muskus- en beverrattenbestrijding, Waterschap Zuiderzeeland). De bestrijder gebruikt in de Lepelaarplassen vaak een vaste route. Dat is met de auto of lopend over het noordelijk gelegen fietspad (zie oranje kleur in figuur 3.1) Hierbij worden de langs liggende sloten gecontroleerd op aanwezigheid van muskusratten. (zie rose kleur in figuur 3.1) Verder wordt regelmatig langs de Oostvaardersdijk gecontroleerd. Incidenteel vindt controle in het gebied plaats, meestal langs de randen van het open water en soms in de sloten langs de natte graslanden. Waar mogelijk met gebruik van de kano. Bijvangst worden nagenoeg niet gedaan. Soms een enkele woelrat of bruine rat. Bruine ratten worden in het veld achter gelaten evenals dode muskusratten (conform aanwijzing). Deze dode dieren zijn de andere dag meestal al weggehaald door andere dieren (vos).

Effectanalyse

Betreding van het gebied om Muskus- en Beverratten op te sporen en te bestrijden wordt uitgevoerd conform de gestelde voorwaarden in de provinciale aanwijzing ex art 67 Flora- en faunawet, het faunabeheerplan, gedragscode en het bestrijdingsprotocol. Het bestrijden van de Muskusratten is van wezenlijk maatschappelijk belang in verband met behoud van de dijkveiligheid.

De bestrijding dient plaats te vinden in overleg met de beheerders. De bestrijding vindt regulier aan de randen van het gebied plaats. Incidenteel worden de randen van het open water geïnspecteerd. De betreding van de Lepelaarplassen bij de reguliere bestrijding is beperkt. Onduidelijk is wat de intensiteit en duur van de incidentele inspecties zijn zowel door de dag, de week als de seizoenen heen. Zeker wanneer de inspectie van het open water in het broed, rui of rustseizoen plaatsvindt, is een negatief effect niet uit te sluiten (verstoring). Aanscherping van de omschrijving van de activiteit van de muskusrattenbestrijder is noodzakelijk, met name gericht op de activiteiten in het broed, rui en rustseizoen. Hierover moeten in het kader van dit beheerplan afspraken gemaakt worden tussen de terreinbeheerder, de provincie en het waterschap. Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat de effecten op instandhoudingssoorten gering zijn. Met aanvullende afspraken over de verblijfsduur en frequentie van de bezoeken wordt er geen effect van de schadebestrijding verwacht.

Figuur 3.1 Vanglocaties en route Muskusrattenvanger (bron Waterschap Zuiderzeeland).

Conclusie beheer en schadebestrijding

Muskus- en Beverrattenbestrijding geeft een (kans op) verstoring, deze is echter beperkt en leidt zeker niet tot een negatief effect; eventueel mitigerende maatregelen nodig. Als mitigerende maatregel in het kader van dit beheerplan zal met waterschap Zuiderzeeland afspraken gemaakt worden om het bestrijdingsprotocol aan te scherpen, zodat er een eenduidige beschrijving ontstaat die volledig past bij de ecologische vereisten van de instandhoudingsdoelen. De ambitie is om dit zo spoedig mogelijk op te pakken.

Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat er na het nemen van de mitigerende maatregel noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten is. Beheer en schadebestrijding van Muskus- en Beverratten wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen samen met de mitigerende maatregel.

3.7. Vogeltellingen en KRW monitoring

- Vogeltellingen

In het Natura 2000-gebied worden vogeltellingen uitgevoerd vanuit de lucht en vanaf de grond. De luchtellingen vinden maandelijks vanuit een

vliegtuig plaats. De tellingen vanaf de grond (Wetlandtellingen) vinden een keer per maand plaats. In bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van de tellingen opgenomen.

- KRW monitoring

Vanuit de Kaderrichtlijn Water heeft de waterbeheerder de verplichting monitoring uit te voeren in oppervlaktewaterlichamen. Deze Europese verplichting is in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring in Nederland nader uitgewerkt. Monitoring is vanuit de Kaderrichtlijn Water een vrij ruim begrip wat de volgende activiteiten omvat:

- Het opzetten van een meetnet met representatieve meetpunten;
- Het kiezen van parameters (stoffen en andere kwaliteitselementen) die worden bemeaten;
- Het beschrijven van de methode om de waterkwaliteit te meten en of te berekenen;
- Het meten van de toestand van een waterlichaam;
- De interpretatie en presentatie van de meetresultaten;
- De indeling van een waterlichaam in een toestandklasse;
- De verslaglegging over de monitoringsresultaten.

In de periode 2009-2015 zal periodiek een van de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Fysisch-chemisch onderzoek;
Uitgevoerd vanaf de oever. Veelal maandelijks (januari-december). Duur van de werkzaamheden ongeveer een kwartier tot een half uur indien gecombineerd met fytoplanktononderzoek.
- Biologisch onderzoek;
Uitgevoerd vanaf de oever. Macrofauna-onderzoek eenmalig per jaar, in de periode mei-juni, duur van het onderzoek maximaal 4 uur. Met een interval van 1 maal per 3 jaar.
- Fytoplankton-onderzoek gecombineerd met fysisch-chemisch wateronderzoek, met een interval van 1 maal per 3 jaar.
Uitgevoerd op het open water vanuit een boot/kano.
- Vegetatieonderzoek eenmalig per jaar, in de periode juli-september.
- Visserijkundig onderzoek, duur van het onderzoek maximaal 2 dagen. Met een interval van 1 maal per 6 jaar.
- Waterbodemonderzoek;
Uitgevoerd vanuit een boot, in de periode maart-april. Duur van het onderzoek ongeveer 2 uur. Geen vaste periode, slechts incidenteel.

Voor alle werkzaamheden geldt dat:

- Vooraf een kennisgeving gaat naar de terreinbeheerder.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens door Zuiderzeeland vastgestelde werkvoorschriften. Deze werkvoorschriften zijn gebaseerd op (inter) nationale normen of protocollen.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd door (of onder toezicht van) medewerkers van het waterschap die duidelijk herkenbaar zijn aan de werkkleding van de organisatie.
- Indien noodzakelijk, de terreinen worden betreden met een duidelijk herkenbare waterschapsauto.
- Onderzoek zal worden uitgevoerd met zo min mogelijk verstoring.
- De resultaten van het onderzoek worden ter beschikking gesteld aan de terreinbeherende instelling.

Effectanalyse

De monitoring activiteiten dragen bij aan de kennis rond de staat van instandhouding. Daarmee zijn ze een wezenlijk onderdeel van de Natura 2000-opgave.

- Vogeltellingen

De maandelijks vliegtuigtellingen vinden op dusdanige hoogte dat geen verstoring van de vogels waarneembaar is (immers verstoring beïnvloedt de

telling). Hiervan zijn geen effecten te verwachten. De wetlandtellingen vinden vanaf de rand van het gebied plaats. Effecten op Natura 2000-doelen zijn niet te verwachten.

- KRW monitoring

De KRW monitoring vindt sporadisch plaats (minder dan eens per jaar), met uitzondering van het fysisch-chemisch onderzoek (maandelijks). Op basis van de globale tijdsaanduiding is niet duidelijk in beeld te brengen wat het mogelijk effect zal zijn van het uitvoeren van de KRW monitoring. Zeker wanneer monitoring in het broed, rui of rustseizoen plaatsvindt, is een negatief effect niet uit te sluiten (verstoring). Om wel een duidelijk beeld te krijgen zal in het kader van het beheerplan een nadere uitwerking gemaakt worden in overleg met de terreinbeheerder, de provincie en het waterschap. Er wordt van uitgegaan dat met het invullen van deze mitigerende maatregel geen effect zal optreden op de Natura 2000-doelen.

Conclusie vogeltellingen en KRW monitoring

Op basis van de huidige inzichten is de verwachting dat er na het nemen van de mitigerende maatregel noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten is. Als mitigerende maatregel in het kader van dit beheerplan zal met waterschap Zuiderzeeland afstemming plaats vinden over de exacte uitvoering van de KRW monitoring.

Zowel de vliegactiviteiten als de veldbezoeken ten behoeve van vogeltellingen en KRW monitoring worden als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen, samen met de mitigerende maatregel in het kader van de KRW monitoring.

3.8. Vliegen

Regelmatig vinden vliegbewegingen van de burgerluchtvaart naar Schiphol plaats boven de Lepelaarplassen. Onder normale omstandigheden bevinden de dalende vliegtuigen zich op een hoogte tussen de 3000 en 2000 ft (ongeveer tussen 900 en 600 meter).

Op basis van mondelinge mededelingen lijkt er geregeld recreatief vliegverkeer boven de Lepelaarplassen plaats te vinden

De KNVvL kent een gedragscode voor het recreatief vliegen. Onderdeel van de code is dat vliegen boven Natura 2000-gebieden zoveel als mogelijk vermeden wordt. Indien overvliegen niet valt te vermijden wordt een vlieghoogte van 1000 ft aange-

houden. Dit is een hoogte waarbij volgens de literatuur negatieve effecten niet worden uitgesloten.

Effectanalyse vliegen

Uit diverse onderzoeken blijkt dat vliegtuigen die op 3000 ft of hoger vliegen dan wel op meer dan 2 kilometer horizontale afstand passeren geen versturende werking hebben op vogels en grotere zoogdieren. Op lagere hoogtes en kortere afstanden is wel verstoring mogelijk. De mate van verstoring hangt daarbij niet alleen af van de vlieghoogte en vliegafstand maar ook van de mate waarin faunasoorten kunnen gewinnen aan vliegverkeer. Bij vlieghoogtes tussen 2000 ft en 3000 ft is meestal sprake van een lichte verstoring. Dit geldt zeker voor de kleine burgerluchtvaart (staartgewicht < 6000 kg) waarbij bij de vlieghoogtes boven 2000 ft vrijwel uitsluitend sprake is van lichte verstoring (DHV Ruimte en Mobiliteit BV, 2005). Bij vlieghoogtes lager dan 2000 ft worden zwaardere vormen van verstoring verwacht (Dirksen & Verbeek, 2008).

Op basis van deze kennis wordt geconcludeerd dat het bestaand gebruik van de burgerluchtvaart geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen.

Van de recreatieve luchtvaart lijken sportvliegtuigen sterker te verstoren dan motorzweefvliegtuigen (in Smit, 2004). In de Quick-scan naar bestaand gebruik van de recreatieve luchtvaart in relatie tot Natura 2000-gebieden (de zogenaamde Sectornotitie; Steunpunt Natura 2000, 2008) worden enkele richtlijnen voor de recreatieve luchtvaart benoemd.

Zo worden de sporten snorvliegen, micro-light-aircraft (waaronder Deltavliegen met motor), sportvliegen en modelvliegen met verbrandingsmotor zonder vergunning in Natura 2000-gebieden niet toegestaan. Ook starts en landingen van de ballonvaart zijn zonder vergunning niet toegestaan in Natura 2000-gebieden. De overige recreatieve luchtvaartactiviteiten (zweefvliegen, parachutespringen, schermvliegen, paragliding, zeilvliegen, deltavliegen en modelvliegen zonder verbrandingsmotor) kunnen wel zonder vergunning plaatsvinden in Natura 2000-gebieden. Deze sporten vinden in Natura 2000-gebieden uitsluitend overdag plaats.

Uit waarnemingen in het veld is bekend dat er gevlogen wordt boven de Lepelaarplassen. Voor deze effectanalyse wordt de conclusies overgenomen uit de sectornotitie die opgesteld is in overleg met de sector. Bij recreatief vliegen boven de Lepelaarplassen is gezien de vlieghoogte, de kans op significant negatieve effecten aanwezig.

Conclusie vliegen

Als gevolg van de burgerluchtvaart is noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten. De burgerluchtvaart wordt daarom als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

Bij recreatief vliegen boven de Lepelaarplassen is gezien de vlieghoogte, de kans op een negatief effect, aanvullend onderzoek noodzakelijk of er sprake is van een aanvaardbaar negatief effect of een significant negatief effect. Hiervoor wordt een nadere effectanalyse uitgevoerd.

4 BESCHRIJVING EN EFFECTANALYSE BESTAAND GEBRUIK EN BEHEER BUITEN DE LEPELAARPLASSEN

4.1. Recreatie activiteiten buiten de Lepelaarplassen

- Omgeving Natte Graslanden

Aan de zuid en westzijde van de Natte Graslanden ligt een fietspad. Het fietspad is het hele jaar door toegankelijk. Het recreatief gebruik vindt voornamelijk in de periode van april tot oktober plaats. Er zijn geen tellingen beschikbaar van de intensiteit van het gebruik. Op de dijk rondom de Natte Graslanden liggen twee observatiehutten bestaande uit schermen met kijkspelen. Deze hutten zijn vanaf het fietspad te bereiken.

Onder langs de Oostvaardersdijk is een fietspad gelegen. Het fietspad is het jaar rond toegankelijk. Het zwaartepunt van recreatief gebruik ligt van april tot oktober. Er zijn geen tellingen beschikbaar van de intensiteit van het gebruik.

verbinding met het Markermeer. De woonwijken Noorderplassen Oost- en West, staan via open water in verbinding met de Noorderplassen. Er is geen waterverbinding tussen Noorderplassen en de waterpartijen van de Lepelaarplassen.

De Kwelzone en Natte Graslanden en zuidelijk daarvan de nieuwe woonwijk Noorderplassen-West, gezien vanaf de Oostvaardersdijk (links) en de woonwijk Noorderplassen-Oost (rechts) (Foto A&W).

De zuidoever van de Noorderplassen heeft een belangrijke landschappelijke bufferfunctie tussen het drukke stedelijk gebied van Almere en de Lepelaarplassen. De zuidoever kent een overwegend intensieve recreatieve functie, waarbij de woonfunctie ondergeschikt is aan de recreatiefunctie (Gemeente Almere 2002). Op de zuidoever van de Noorderplassen ligt een

De Kwelzone en Natte Graslanden en zuidelijk daarvan de nieuwe woonwijk Noorderplassen-West, gezien vanaf de Oostvaardersdijk (links) en de woonwijk Noorderplassen-Oost (rechts) (Foto A&W).

- De Noorderplassen

Tussen de Lepelaarplassen en de noordrand van Almere liggen de Noorderplassen. Deze zijn ontstaan doordat zand is gewonnen ten behoeve van de bouw van Almere. Het open water van de Noorderplassen heeft een recreatieve functie. Vooral in voorjaar en zomer worden de Noorderplassen druk bevaren door allereerste recreatievaartuigen, met name zeilboten, surfers en motorboten. Een enkele keer wordt er op de Noorderplas gekite-surft. De plassen staan via de Hoge vaart en de sluis nabij gemaal 'De Bloq van Kuffeler' in

aantal recreatie- en surfstranden, waaronder het Noorderplassenstrand. De stranden zijn vooral bij warm weer in de zomermaanden in trek bij recreanten. Vanaf de stranden kan worden ge(kite-)surft. Ter hoogte van de recreatiestranden zijn parkeerfaciliteiten gerealiseerd. Ter hoogte van het recreatiestrand bij 't Hooft, ligt aan het water een horecavestiging. Het betreft een restaurant/café met terras aan het water en botenverhuur. Het etablissement heeft een hoogte van ongeveer 7 meter en een oppervlak van 1500 m² (Gemeente Almere 1998).

De noordoever van de Noorderplassen is bestemd voor extensieve recreatie. Boten gebruiken de oever als aanlegplaats. In het noordoostelijk deel van de Noorderplassen ligt een aantal kunstmatige eilanden. Het grootste eiland, genaamd 'Schateiland', is verbonden met het vaste land via een bruggetje. Op het eiland ligt een dagcamping en een trailerhelling om bootjes te water te laten. De andere eilandjes liggen geïsoleerd en zijn niet over de weg bereikbaar voor recreanten.

- Omgeving bezoekerscentrum en 'De Blocq van Kuffeler'

Aan de noordostrand van de Lepelaarplassen ligt het bezoekerscentrum 'De Trekvogel', dat jaarrond gedurende de weekenden is geopend en in de zomer dagelijks. Er komen jaarlijks ca 8000 bezoekers in de Trekvogel. In het bezoekerscentrum kan men allerlei informatie verkrijgen over het gebied.

Ten noorden van het bezoekerscentrum 'de Trekvogel' ligt de jachthaven 'De Blocq van Kuffeler' met 183 vaste lig- en passantenplaatsen.

Impressie van de omgeving van de Lepelaarplassen, met het Noorderplassenstrand aan de zuidoever van de Noorderplassen (links), de horecafaciliteiten ter hoogte van Noorderplassen oost (rechts) (Foto A&W).

Op het jachthaventerrein zijn een aantal voorzieningen, zoals clubgebouw, toiletten en een kinderspeelplaats. Vanuit de jachthaven kunnen de watersporters direct het Markermeer bevaren. Via de Hoge Vaart en de Noorderplassen is het achterland van Flevoland te bereiken.

- Sportvissen

In de wateren rondom de Lepelaarplassen vinden sportvis activiteiten plaats. Met name de Hoge Vaart en de oevers van de Noorderplassen worden hiervoor gebruikt. Er zijn geen gegevens bekend over de omvang van het vissen.

Effectanalyse recreatie activiteiten buiten de Lepelaarplassen

Voor de effectanalyse zijn de volgende geldende regels van belang:

- Het is niet toegestaan en nagenoeg onmogelijk, om met de boot vanuit de Noorderplassen de Lepelaarplassen te bevaren.
- In de Noorderplassen geldt een vaarsnelheidlimiet van 6 km per uur.
- In de Galjoottocht mag niet gevaren worden. Dit wordt via een bord op de kant aangegeven.

- Omgeving Natte Graslanden

Herbivore soorten uit het Natura 2000-gebied (zoals de Grauwe gans) foerageren onder andere op de Natte Graslanden. Tussen het fietspad en de Natte Graslanden ligt een enkele meters hoge dijk. De Natte Graslanden zijn vanaf het fietspad grotendeels aan het zicht onttrokken. Verstoring van foeragerende ganzen door fietsers is uit te sluiten. Van de observatiepunten is geen verstoring te verwachten omdat ze van het vogelgebied zijn afgeschermd.

Impressie van de omgeving van de Lepelaarplassen, met het Noorderplassenstrand aan de zuidoever van de Noorderplassen (links), de horecafaciliteiten ter hoogte van Noorderplassen oost (rechts) (Foto A&W).

Fietsen over de binnenvoet van de Oostvaardersdijk leidt ertoe dat een deel van het leefgebied van kwalificerende vogelsoorten wordt verstoord. Het gaat hier voornamelijk om verstoring van rustende eenden en ganzen op de Kwelplas. Gebiedsexperts geven aan dat deze verstoring niet leidt tot een substantieel effect op de functie van de kwelplas als rustgebied. De conclusie is dat het fietsen aan

de binnenzijde van de dijk niet leidt tot negatieve effecten op de Natura 2000-doelen.

- De Noorderplassen

Voor de beoordeling van het effect van de recreatieve vormen van het gebruik van de Noorderplassen op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn de volgende motivaties geformuleerd:

- De meeste recreatievoorzieningen (recreatie- en surfstranden en de daarbij liggende horeca) liggen op de zuidoever van de Noorderplassen. Het Natura 2000-gebied ligt daarmee ver buiten de verstoringcontour van deze voorzieningen.
- De Lepelaarplassen zijn voor het grootste deel niet toegankelijk voor publiek. Het gebied is lastig illegaal te betreden, door de aanwezigheid van een brede sloot die het gebied omgeeft. Verstorning door betreding van de Lepelaarplassen vanuit de Noorderplassen is onmogelijk. Er zijn meldingen dat via de Galjoottocht langs het Natura 2000-gebied gevaren wordt. Dit is illegaal gebruik en wordt als zodanig dan ook niet hier beoordeeld.

Het verdient wel sterke aanbeveling om de toegang vanuit de Galjoottocht ontoegankelijk te maken. Ten aanzien van speedboten wordt geconcludeerd dat bij een vaarsnelheid van maximaal 6 km per uur er, gezien de afstand van het vaargebied tot de kwetsbare natuurwaarden, geen negatieve effecten te verwachten zijn.

- Vanuit de dagcamping op het recreatie-eiland is het gebied via de reguliere wandelpaden te betreden. Deze wandelpaden leiden naar de Lepelaarhut. Uit voorgaande paragrafen kwam naar voren dat het gebruik van de vogelkijkhut en het wandelpad niet leiden tot negatieve effecten.

- Omgeving bezoekerscentrum en 'De Blocq van Kuffeler'

Het bezoekerscentrum 'De Trekvogel' ligt op enige afstand van de Lepelaarplassen. Het gebruik van het bezoekerscentrum betekent dat er vervoersbewegingen op de Oostvaardersdijk plaats vinden. Deze worden verderop beoordeeld. Het gebruik van het bezoekerscentrum 'De Trekvogel' heeft geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen.

Impressie van de omgeving van de Lepelaarplassen, met het Noorderplassenstrand aan de zuidoever van de Noorderplassen (links), de horecافaciliteiten ter hoogte van Noorderplassen oost (rechts) (Foto A&W).

De jachthaven de Blocq van Kuffeler ligt op ruime afstand van kwetsbare gebieden in de Lepelaarplassen. Directe effecten (verstoring) vanuit de jachthaven op de Lepelaarplassen zijn niet te verwachten. De recreatievaartuigen kunnen vanuit de jachthaven de Hoge Vaart bereiken. Deze vaart loopt langs de oostzijde van het Natura 2000. Tussen de Hoge Vaart en de kwetsbare delen van de Lepelaarplassen liggen bosschages, zodat vanuit de Hoge Vaart er geen versturende effecten optreden.

- Sportvissen

De sportvissers beoefenen de sport voor ontspanning en in alle rust. Zij genieten van de natuur waar zij zich in bevinden en zijn zich bewust van de rust en de kwaliteit die de natuur in zich heeft. Gezien het karakter van de sport wordt geconcludeerd dat het sportvissen geen negatief effect heeft op de Natura 2000-doelen.

Conclusie recreatie buiten de Lepelaarplassen

Van de recreatievoorzieningen die liggen buiten de Lepelaarplassen (situatie oktober 2005) zijn noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten. Alle het bestaand gebruik (situatie op het moment van vaststellen van het beheerplan) wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

- Fiets en wandelpaden grenzend aan de Natte Graslanden inclusief de observatiehutten;
- Watersport op de Noorderplassen;
- Recreatie voorzieningen op zuidoever Noorderplassen;
- De dagcamping op het recreatie-eiland, inclusief
- trailer helling op de Noordoever Noorderplassen;
- Het bezoekerscentrum De Trekvogel;
- De jachthaven de Blocq van Kuffeler;
- Sportvissen op de Hoge Vaart.

4.2. Landbouw

Ten westen van de Lepelaarplassen ligt het landbouwgebied Almere Pampus. Het gaat om bieten- en aardappelteelt en een beperkt areaal intensief beheerd grasland.

Effectanalyse landbouw

Het landbouwgebied Almere Pampus ten westen van de Lepelaarplassen is van belang als foerageergebied voor Grauwe ganzen (Voslamber et al. 2004), die in de Lepelaarplassen rusten en slapen. De aanwezigheid van landbouw wordt daarom voor wat betreft de Grauwe gans als positief beoordeeld. Voor andere kwalificerende vogelsoorten zijn er geen ecologische relaties tussen het landbouwgebied en het Natura 2000-gebied.

Conclusie landbouw

Het landbouwgebied rond de Lepelaarplassen heeft noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel en een positief effect op de instandhoudingsdoelen van de Grauwe gans. De bestaande situatie van het landbouwgebied (oktober 2005) wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

4.3. Infrastructuur

De belangrijke infrastructuur in de omgeving van de Lepelaarplassen is de Oostvaardersdijk, een tweebaansweg die druk bereden wordt door gemotoriseerd verkeer. Aan deze weg ligt een aantal parkeerplaatsen/ uitkijkpunten. De weg wordt aan de zuidzijde geflankeerd door een fietspad.

Effectanalyse infrastructuur

De weg is voor het grootste deel afgeschermd door een lage dijk, zodat er in beperkt mate sprake is van een visuele verstoring als gevolg van beweging van rijdende auto's. Verder gaat het om verstoring door geluid van rustende kwalificerende eenden en ganzen in een strook aan de noordoever van de Kwelplas. Omdat er voldoende ongestoord open water over blijft in het hele Natura 2000-gebied zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingsdoelen.

Conclusie infrastructuur

Door het wegverkeer op de Oostvaardersdijk is noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten, zodat het bestaande gebruik van de weg als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen wordt.

4.4. Beheer en onderhoud Oostvaardersdijk

De Oostvaardersdijk is aangewezen als een primaire waterkering en in beheer en eigendom bij het waterschap. De ligging van de Lepelaarplassen langs de Oostvaardersdijk heeft geen invloed op de veiligheid van de waterkering.

Het waterschap voert beheerwerkzaamheden uit aan de Oostvaardersdijk. De werkzaamheden bestaan uit het beheren, onderhouden en inspecteren van de dijken en zijn nodig om het veiligheidsniveau van de dijk op orde te houden.

- Aan de landzijde van de waterkering gaat het in principe om de volgende werkzaamheden, welke onderdeel uitmaken van het onderhoudsplan:
 - Regulier onderhoud grasbekleding; Onder het regulier onderhoud valt het maaien van de grasbekleding, herstellen van schade aan de grasmat, maatregelen om schade te voorkomen en verwijderen van houtachtige begroeiing. Het maaien vindt minimaal twee keer per jaar plaats en het maaisel wordt geruimd. Indien nodig, zal het maaien vaker plaatsvinden. Herstel van de grasbekleding en eventuele maatregelen om schade te voorkomen vindt plaats naar aanleiding van regelmatige inspectie van de dijken.
 - Regulier onderhoud dijksdrainage. Het gaat hier om het doorspuiten en herstellen van de drainage.
 - Regulier onderhoud aan de kwelsloot en maaien van de kwelsloot. Het onderhoud bestaat uit het op diepte brengen en herprofielen van de kwelsloot. Het maaien van de kwelsloot sluit aan op de werkzaamheden voor het maaien van de grasbekleding.
 - Reparatie/ vervangen van afrastering.
 - Klein onderhoud, zoals bijvoorbeeld schoonmaken

drainage-uitstroomgoten na maaibeurt. Indien de beheerder constateert dat het noodzakelijk is extra of vaker bepaalde beheer- en onderhoudswerkzaamheden uit te voeren, dan zal dit plaatsvinden.

Door achterstallig onderhoud hebben zich gedurende de afgelopen jaren bosschages in de kernzone ontwikkeld. Maaien vanaf de andere kant is niet mogelijk geweest vanwege de ligging van het natuurgebied de Lepelaarplassen. Wanneer de benedenloop beter begaanbaar is voor maaimachines, zullen de bosschages volgens het reguliere beheer gemaaid worden. Het maaien vindt twee keer per jaar plaats: in de periode juni/juli en in september. Het maaisel wordt geruimd.

Effectanalyse beheer en onderhoud Oostvaardersdijk

In de Nota van Antwoord Inspraak aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebieden is aangegeven dat de voor veiligheid noodzakelijk maatregelen aan de dijken uitgevoerd moeten worden.

Omdat de maaiactiviteiten slechts twee maal per jaar plaatsvinden, aan de rand van het gebied, en voor een beperkte duur, is de conclusie dat verstoring op de soorten van de instandhoudingsdoelen als gevolg van de beheeractiviteiten verwaarloosbaar klein is.

Conclusie beheer en onderhoud Oostvaardersdijk

Door beheer en onderhoudswerkzaamheden aan de Oostvaardersdijk is noch een positief, noch een negatief effect op het instandhoudingsdoel te verwachten. Het bestaande gebruik ten aanzien van beheer en onderhoud van de Oostvaardersdijk wordt als bestaande activiteit in het beheerplan opgenomen.

5. CUMULATIE VAN EFFECTEN

In tabel 3.1 en 3.2 is de uitkomsten van de effectanalyse bestaand gebruik onder elkaar gezet. Uit de cumulatie van effecten volgt dat de som van de effecten van al het bestaand gebruik dat in het beheerplan wordt opgenomen, niet leidt tot een significant negatief effect.

Het bestaand gebruik in de Lepelaarplassen scoort allemaal geen(0) of een positief effect (+). Uitzondering is het recreatief vliegen. Hiervoor wordt een nadere effectanalyse uitgevoerd. Het gecumuleerde bestaand gebruik in de Lepelaarplassen leidt niet tot een effect op de instandhoudingsdoelen.

5.1. Het bestaand gebruik binnen de Lepelaarplassen

Het bestaand gebruik in de Lepelaarplassen scoort allemaal geen(0) of een positief effect (+). Het gecumuleerde bestaand gebruik in de Lepelaarplassen leidt niet tot een effect op de instandhoudingsdoelen.

	Aalscholver (b)	Grauwe gans (nb)	Grutto (nb)	Kluut (nb)	Krakeend (nb)	Kuifeend (nb)	Nonnetje (NB)	Lepelaar (b)	Lepelaar (nb)	Pijlstaart (nb)	Tafeleend (nb)	Slobeend (nb)
Recreatief gebruik												
Fietsen, wandelen, gebruik vogelkijkhut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Schaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Excursies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Natuurbeheer												
Natuurbeheer algemeen	+	+	0	0	+	+	+	+	+	+	+	+
Beheer Trekvogelgraslandje	0	+	+	+	0	0	0	0	+	0	0	0
Beheer Plassen (onderhoud eilanden)	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
Waterbeheer	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Beheer en schadebestrijding												
Muskusrattenbestrijding	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*
Monitoring en vogeltellingen												
Vogeltellingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KRW monitoring	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*
Vliegen												
Burgerluchtvaart	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Recreatieve luchtvaart	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*	0*

Tabel 3.1 Cumulatie van effecten van het beoordeeld bestaand gebruik op de instandhoudingsdoelen van de Lepelaarplassen. Bestaand gebruik binnen het Natura 2000-gebied (voor 1-10-2005)

5.2. Het bestaand gebruik buiten de Lepelaarplassen

Het bestaand gebruik buiten de Lepelaarplassen scoort de volgende effecten geen(0) of een positief effect (+). Het gecumuleerde effect bestaand gebruik buiten de Lepelaarplassen zal niet leiden tot een effect op de instandhoudingsdoelen.

BUITEN LEPELAARPLASSEN	Aalscholver (b)	Lepelaar (b)	Lepelaar (nb)	Grauwe gans (nb)	Krakeend (nb)	Pijlstaart (nb)	Slobeend (nb)	Tafeleend (nb)	Kuifeend (nb)	Nonnetje (NB)	Kluut (nb)	Grutto (nb)
Recreatief gebruik												
Fietsen en wandelen op paden langs Natte Graslanden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Watersport op de Noorderplassen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Recreatie voorzieningen op zuidoever Noorderplassen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagcamping recreatie-eilanden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezoekerscentrum 'De Trekvogel' en bebouwing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jachthaven Blocq van Kuffeler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sportvissen in de omliggende wateren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Landbouw	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
Infrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maaien Oostvaardersdijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 3.2 Cumulatie van effecten van het beoordeelde bestaand gebruik op de instandhoudingsdoelen van de Lepelaarplassen. Bestaand gebruik buiten het Natura 2000-gebied (voor 1-10-2005)

6 Tot slot

Al het bestaand gebruik zoals wettelijk gedefinieerd op 1-10-2005 is vergunningvrij tot het moment waarop het eerste beheerplan onherroepelijk is geworden. Zolang bestaand gebruik overeenkomstig het beheerplan (dus met inachtneming van de voorwaarden) wordt uitgeoefend, is artikel 19c Nbwet (de aanschrijvingsbevoegdheid) niet van toepassing.

- Echter, als bestaand gebruik niet overeenkomstig het beheerplan wordt uitgeoefend of er is sprake van een project (dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een N2000-gebied) dat significante gevolgen kan hebben, dan ontstaat er wel een vergunningplicht.

- Echter, als bestaand gebruik niet overeenkomstig het beheerplan wordt uitgeoefend en het is geen project dan kan het bevoegd gezag er met de aanschrijvingsbevoegdheid (zie specifieke toelichting in artikel 19c, eerste lid) ervoor zorgen dat passende maatregelen worden genomen.

- Voor alle niet in het beheerplan meegewogen bestaande activiteiten geldt dat deze zijn vrijgesteld van vergunningplichtig. Waar gesignaleerd wordt dat deze activiteiten mogelijk een significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen kan de provincie via de aanschrijvingsbevoegdheid ervoor zorgen dat passende maatregelen worden genomen.

BIJLAGE 1: WETLANDWACHT TELLINGEN

Elke maand wordt in het middelste weekend op zondagmorgen geteld vanaf ongeveer ¾ uur na zonsopgang (tot juli 2005 was dit vanaf ongeveer ¼ uur na zonsopgang). De telling duurt gemiddeld ca. 2½ uur.

- Het totale gebied wordt geteld door vier groepen van elk minimaal twee personen.
- In elke telploeg gaat altijd minstens één ervaren teller mee en bovendien is er altijd minstens één persoon bij die de route al meermalen heeft gelopen, etc.
- De natte graslanden en een deel van de kwelzone (deelgebieden 1.1 t/m 1.3 en 2) worden lopend vanaf het fietspad langs de Oostvaardersdijk geteld.
- De deelgebieden 4, 3, 12, 11 en 10 worden per fiets vanaf het fietspad rondom de Lepelaarplassen geteld.
- De deelgebieden 5, 7, 6, 9 en 8 worden lopend geteld vanaf het fietspad langs de Hoge Vaart, resp. het daarnaast liggende wandelpad, vanaf het pad naar de vogelhut, vanuit de hut en vanaf het achterliggende pad door het bos.
- Het Wilgenbos (deelgebied 14) wordt lopend geteld vanaf een er doorheen slingerende wandelpadrouten.
- Deelgebied 13 wordt niet geteld.
- De deelgebieden 3 t/m 7, 9 en 11 t/m 13 vormen het Vogelrichtlijngebied Lepelaarplassen.

Met uitzondering van de Aalscholver worden van alle vogelsoorten de gebiedsgebonden (op zicht en/of geluid) waargenomen exemplaren per deelgebied geteld. Overtrekkende vogels worden niet meegeteld, maar boven het gebied foeragerende exemplaren wel. (In de jaartabellen van vóór 2004 staan waargenomen overtrekkende overigens wel genoemd, namelijk in rood en als negatief aantal, maar deze zijn niet meegeteld in de totalen.)

Waargenomen verplaatsingen tussen deelgebieden onderling worden gecorrigeerd.

De telling is in beginsel volledig voor watervogels, tenminste voor zover deze kunnen worden waargenomen vanaf de genoemde paden rondom en in het gebied. (De telling vormt tegenwoordig ook een onderdeel van het SOVON-programma van maandelijkse watervogeltellingen.) Daartoe wordt op een aantal (min of meer vaste) plekken langs de route halt gehouden en geteld. Aanvullend wordt met het oog op de niet-watervogels ook op een aantal andere (eveneens min of meer vaste) plekken langs de route halt gehouden en geteld. Bovendien worden de tijdens het lopen, resp. fietsen waargenomen vogels ook geteld. Tenslotte wordt incidenteel bij het onderweg waarnemen van een wat bijzondere soort extra halt gehouden (en daardoor vaak meer waargenomen dan fietsend resp. lopend).

Al met al zijn de telresultaten weliswaar niet compleet voor het gebied, maar door de systematische opzet door de jaren heen wel met elkaar vergelijkbaar.

- Toeval, weersomstandigheden en waterstand kunnen wel van grote invloed zijn op de resultaten van een afzonderlijke telling. Er wordt immers maar één keer per maand geteld en dat kan voor de waarnemingen soms net heel gunstig of juist ongunstig uitvallen.
- Per telling staan de weersomstandigheden en waterstand in de jaartabellen vermeld; de genoemde waterstand betreft het peil in de kwelzone.
- Bij uitzondering zijn niet alle deelgebieden geteld. Ontbrekende maanden zijn:
 - december 2002 voor alle deelgebieden;
 - december 2003 voor de deelgebieden 7, 8 en 9;
 - mei 2004 voor de gebieden 5, 7, 8 en 9.

LITERATUUR

- Beemster, N. & R. van der Hut, 2008. Foerageergelegenheid voor kiekendieven rond bedrijventerrein De Vaart IV in Almere. A&W-rapport 1003. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Brenninkmeijer, A., N. Beemster & D. Bos, 2006. Foerageermogelijkheden voor kiekendieven en herbivore watervogels rond de Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen. A&W-rapport 726. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Brenninkmeijer, A., N. Beemster & E. Wymenga, 2005. Voegeleffectstudie De Vaart IV. A&W-rapport 620. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv, Veenwouden.
- Brenninkmeijer, A., Wymenga, E., van den Berg, A., 2002. Vogels van het Lepelaarplassengebied. A&W/Het Flevo-landschap, Veenwouden/Lelystad.
- Bosschap, 2009. Gedragscode Natuurbeheer. Goedgekeurd door ministerie van EL&I bij besluit van 21 april 2009, kenmerk TRCDR 2009/970.
- Ebbinge, B.S. & J.G.M. van der Gref - van Rossum, 2004. Advies over de vraag hoeveel hectaren ganzen- en smientenopvanggebied in Nederland nodig zijn om de huidige aantallen ganzen en smienten op te vangen. Alterra-rapport 972, Alterra, Wageningen.
- Gemeente Almere 1983. Bestemmingsplan Noorderplassen. Vastgesteld December 1983.
- Gemeente Almere 1995. Bestemmingsplan 'De Lepelaar'. Vastgesteld maart 1995.
- Gemeente Almere 1998. Bestemmingsplan 't Hoofd Noorderplassen. Vastgesteld April 1998.
- Gemeente Almere 2002. Bestemmingsplan Zuidoever Noorderplassen. Vastgesteld November 2002.
- Gemeente Almere 2003. Structuurplan Almere 2010. Gemeente Almere, dienst stedelijke ontwikkeling.
- Gemeente Almere 2006. Realisatie Ecozone Pampus. De Ecologische verbindingzone tussen Kromslootpark en Lepelaarplassen.
- Gemeente Almere 2007. Bestemmingsplan Almere Poort. Goedgekeurd 24 juli 2007.
- Groen, F.M. van, D.J. Sluis & B.W.J. Oosterbaan, 2004. Beschermd flora en fauna Almere: fietspad Lepelaarplassen. G&G-rapport 2004-17 (deelrapport).
- Grontmij, 2006. Natuureffectenstudie Almere Poort. Passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet. Projectnummer 207378.
- Grontmij, 2007. Natuureffect analyse Vaart I, II en III. Projectnummer 235006.
- Het Flevo-landschap z.j. Waterhuishouding Lepelaarplassen.
- Hut, R. van der, 2007. Ecologische effect analyse ing van ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Meppel. A&W-rapport 919.
- Lensink, R, februari 2011; Bestaand gebruik kleine luchtvaart en beheerplannen Natura 2000.
- Oranjewoud, 2003. Bestemmingsplan 'De Vaart IV/VI'. Rap.no. 53874, Oranjewoud, Almere-stad.
- Provincie Flevoland, 2011. Inventarisatie vliegen boven Natura 2000-gebieden; Nadere effectanalyse voor Flevoland.

COLOFON

Dit is een uitgave van:

Afdeling RWN
Provincie Flevoland
Visarenddreef 1
Postbus 55
8200 AD Lelystad

Contact:

Telefoon 0320 - 265 265
E-mail: info@flevoland.nl
www.flevoland.nl

Fotografie omslag:

Het Flevo-landschap

Juni 2011